

Wodzisław Śląski

Szkoły i przedszkola niepubliczne – proces
wyliczania i rozliczania dotacji (ujęcie syntetyczne)

Poznań, 07 lipca 2025 r.

© Fundacja Miasto

Spis treści

WSKAZANIE DZIAŁAŃ, JAKIE MOGŁOBY PODJĄĆ MIASTO WODZISŁAW ŚLĄSKI W CELU OBNIŻENIA WYDATKÓW NA DOTACJE OŚWIATOWE DLA JEDNOSTEK NIEPUBLICZNYCH	3
PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE UDZIELANIA DOTACJI DLA JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH, DLA KTÓRYCH GMINA JEST ORGANEM REJESTRUJĄCYM I DOTUJĄCYM	3
<i>Regulacje miejscowe</i>	6
<i>Zmiana typu i rodzaju oraz struktury organizacyjnej jednostki dotowanej</i>	7
<i>System informacji oświatowej – narzędzie do rzetelnego planowania i wydatkowania środków publicznych</i>	9
<i>Organizacja oświaty publicznej – wpływ na wysokość dotacji</i>	10
<i>Koszty wychowania przedszkolnego dzieci zamieszkujących poza terenem miasta Wodzisław Śląski</i>	10
Wnioski końcowe:	11

WSKAZANIE DZIAŁAŃ, JAKIE MOGŁOBY PODJĄĆ MIASTO WODZISŁAW ŚLĄSKI W CELU OBNIŻENIA WYDATKÓW NA DOTACJE OŚWIATOWE DLA JEDNOSTEK NIEPUBLICZNYCH

W okresie podlegającym analizie miasto Wodzisław Śląski była organem dotującym dla:

1. Niepublicznej Szkoły Podstawowej Klasa dla Asa, ul. Bogumińska 22 b i 22 c, 44-300 Wodzisław Śląski,
2. Publicznej Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Rodzin Katolickich ul. Radlińska 52, 44-300 Wodzisław Śląski,
3. Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „BURSZTYNEK”, ul. Piłsudskiego 3, 44-300 Wodzisław Śląski,
4. Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego „BURSZTYNEK I”, ul. Leszka 12, 44-313 Wodzisław Śląski,
5. Punktu Przedszkolnego z Oddziałami Integracyjnymi „OKNO NA ŚWIAT”, ul. Przemysława 13, 44-307 Wodzisław Śląski.

Przedmiotowa analiza ma na celu wskazanie działań, jakie w procesie naliczania dotacji w oparciu o obowiązujące przepisy prawa może podjąć miasto Wodzisław Śląski służących obniżeniu wydatków na dotacje oświatowe. Analiza opiera się na kontroli dokumentacji zebranej w Urzędzie w zakresie prowadzonych spraw dotyczących udzielanych dotacji.

Założeniem przeprowadzenia analizy, nie jest jedynie opis procedur, ale ma ona na celu identyfikację możliwości, które są kluczowym elementem każdej rzetelnej oceny działań lub procesów w organizacji. Analiza pozwoli na wprowadzenie działań organizacyjnych i z zakresu kontroli zarządczej, w celu poprawy realizacji zadań.

Przedmiotowa analiza będzie miała kluczowe znaczenie dla zapewnienia transparentności, odpowiedzialności i efektywności w korzystaniu z publicznych środków przeznaczonych na oświatę na terenie Miasta Wodzisław Śląski.

PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE UDZIELANIA DOTACJI DLA JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH, DLA KTÓRYCH GMINA JEST ORGANEM REJESTRUJĄCYM I DOTUJĄCYM

Zasady naliczania dotacji w latach 2023-2025

Zasady nauczania dotacji w roku 2023 regulowała ustawa z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2082 z późn. zm.) w treści obowiązującej od 1 stycznia 2023 r. oraz wprowadzona tekstem jednolitym w dniu 24 lipca 2023 r. i opublikowana w Dz. U. poz. 1400, która wraz ze

zmianami obowiązywała do 19 maja 2024 r. Następnie ustawodawca opublikował tekst jednolity w dniu 20.05.2024 w Dz.U. poz. 754, po kolejnych zmianach aktu prawnego został opublikowany tekst jednolity w Dz. U. z 2025 r. poz. 439, są to:

1. ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2082 z późn. zm.).
2. ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 754).
3. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439).

Zgodnie z powyższymi przepisami dotacje są przekazywane:

1. Na rachunek bankowy przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki.
2. W 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca, z tym że części za styczeń i za grudzień są przekazywane w terminie odpowiednio do dnia 20 stycznia oraz do dnia 15 grudnia r. budżetowego.
3. W oparciu o informację o planowanej liczbie odpowiednio dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju, uczniów, wychowanków, uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, przekazaną przez organ prowadzący dotowaną jednostkę, nie później niż do dnia 30 września r. bazowego.
4. Dotowana jednostka oświatowa przekazuje dane do systemu informacji oświatowej według stanu na dzień 30 września r. bazowego, a od 2025 r. również według stanu na dzień 15 czerwca r. bazowego.
5. W oparciu o wniosek o udzielenie dotacji oraz informacje miesięczne o liczbie odpowiednio dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju, uczniów, wychowanków, uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Ponadto, do właściwego naliczenia kwot dotacji należało stosować akty wykonawcze opisujące sposób podziału w latach 2023-2024 subwencji oświatowej, a w 2025 r. kwoty potrzeb oświatowych:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 grudnia 2022 r. *w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2023* (Dz. U. poz. 2820);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 grudnia 2023 r. *w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2024* (Dz. U. poz. 2755 z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. *w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025* (Dz. U. poz. 1930).

Przy ustalaniu kwoty dotacji w 2025 r. należy również zastosować zwiększenie na podstawie art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.).

W 2023 r. do określenia dotacji na ucznia posiadającego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczającego do innej formy wychowania przedszkolnego, w wysokości stanowiącej iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego należało zastosować następujące wagi:

1. $P62 = 0,660$ dla dzieci, które ukończyły 6 lat lub więcej w r. bazowym, w innych formach wychowania przedszkolnego; waga $P62$ nie obejmuje dzieci przeliczanych wagą $P77$.
2. $P74 = 9,5$ dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, objętych odpowiednio wychowaniem i kształceniem specjalnym w innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie odpowiednio orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).
3. $P78 = 2,9$ dla dzieci niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).

W 2023 r. do określenia dotacji na ucznia nieposiadającego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczającego do oddziałów ogólnodostępnych w publicznej szkole podstawowej, w wysokości stanowiącej iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego oraz wskaźnika zwiększającego należało zastosować następujące wagi:

1. $Sa_i = 1$ oznacza liczbę uczniów publicznych i niepublicznych szkół dla dzieci i młodzieży.
2. $P51 = 0,065$ dla uczniów klas I, II i III szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży.
3. $P54 = 0,025$ dla uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (PPP).
4. $P58 = 0,045$ dla uczniów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży, w których łączna liczba dzieci i uczniów wynosi powyżej 150 i nie przekracza 250 (standardy zatrudnienia specjalistów).

W 2024 r. do określenia dotacji na ucznia posiadającego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczającego do innej formy wychowania przedszkolnego, w wysokości stanowiącej iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego należało zastosować następujące wagi:

1. $P65 = 0,660$ dla dzieci, które ukończyły 6 lat lub więcej w r. bazowym, w innych formach wychowania przedszkolnego; waga $P65$ nie obejmuje dzieci przeliczanych wagą $P80$.
2. $P77 = 9,5$ dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, objętych odpowiednio wychowaniem i kształceniem specjalnym w innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie odpowiednio orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).
3. $P81 = 2,9$ dla dzieci niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego).

W 2024 r. do określenia dotacji na ucznia nieposiadającego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczającego do oddziałów ogólnodostępnych w publicznej szkole podstawowej, w wysokości stanowiącej iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego oraz wskaźnika zwiększającego należało zastosować następujące wagi:

1. $S_{a,i} = 1$ oznacza liczbę uczniów publicznych i niepublicznych szkół dla dzieci i młodzieży.
2. $P52 = 0,065$ dla uczniów klas I, II i III szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży.
3. $P57 = 0,025$ dla uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (PPP).
4. $P61 = 0,058$ dla uczniów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży, w których łączna liczba dzieci i uczniów wynosi powyżej 150 i nie przekracza 250 (standardy zatrudnienia specjalistów).

W 2025 r., ze względu na zmianę zasad finansowania oświaty, zgodnie z nową ustawą z dnia 1 października 2024 r. *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) oraz zmianą ustawy z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439) i rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. *w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025* (Dz. U. poz. 1930) **należy dostosować akt prawa miejscowego do obowiązujących przepisów prawa i naliczyć wyrównanie dotacji od stycznia według wag nowego algorytmu podziału kwoty potrzeb oświatowych.**

Zgodnie z art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) w 2025 r. przy ustalaniu wysokości dotacji, o której mowa w art. 15-21, art. 25 ust. 1-4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28-30, art. 31 ust. 1, art. 40 i art. 41 ustawy zmienianej w art. 73, przewidzianą kwotę potrzeb oświatowych zwiększa się o 0,9%.

Zapisy art. 45 ustawy z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1400) wskazują, że jeżeli ustawa budżetowa na rok budżetowy została ogłoszona po dniu 1 grudnia r. bazowego, wysokość dotacji, o której mowa w art. 15-21, art. 25 ust. 1-4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28-30 oraz art. 31 ust. 1, w zakresie kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej/kwocie potrzeb oświatowych dla jednostki samorządu terytorialnego, ustala się:

1. w okresie do ostatniego dnia miesiąca pierwszej aktualizacji – z uwzględnieniem kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego w r. bazowym.
2. w okresie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu pierwszej aktualizacji - z uwzględnieniem kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym.

Natomiast, zgodnie z art. 43 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych* miesiącem pierwszej aktualizacji kwoty dotacji, o której mowa w art. 15-21, art. 25 ust. 1-4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28-30, art. 31 ust. 1, art. 40 i art. 41, jest miesiąc roku budżetowego następującym po miesiącu, w którym upłynęło 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na rok budżetowy.

Regulacje miejscowe

Tryb udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych szkół, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie Miasta Wodzisławia Śląskiego przez osoby prawne i fizyczne inne niż jednostka samorządu terytorialnego oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania został ustalony uchwałą nr XXXIX/401/18 Rady Miejskiej

Wodzisławia Śląskiego z dnia 27 lutego 2018 r. (Śląsk. z 2018 r. poz. 1491; zm.: Śląsk. z 2018 r. poz. 7866).

Zgodnie z zapisami aktu prawa miejscowego, podstawowe zasady udzielania dotacji są następujące:

1. Organ prowadzący składa corocznie, do 30 września r. poprzedzającego rok udzielania dotacji, wniosek o udzielenie dotacji z budżetu Miasta Wodzisławia Śląskiego, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Do 5 dnia każdego miesiąca organ prowadzący składa do Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego informację o liczbie uczniów według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
3. Dotacja dla jednostki podlega rozliczeniu w terminie do 15 stycznia roku następującego po r. przekazania dotacji. Rozliczenie stanowi załącznik nr 3 do uchwały.
4. Organowi dotującemu przysługuje prawo kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji na podstawie dokumentacji organizacyjnej, finansowej i przebiegu nauczania z uwzględnieniem faktycznej liczby uczniów i zgodnie z określonymi w uchwale zasadami.

Dotacja na rok 2025

Ze względu na zmianę zasad finansowania oświaty, zgodnie z nową ustawą z dnia 1 października 2024 r. o *dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) oraz zmianą ustawy z dnia 27 października 2017 r. o *finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439) i rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. w *sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025* (Dz. U. poz. 1930) **należy dostosować akt prawa miejscowego do obowiązujących przepisów prawa i naliczyć wyrównanie dotacji od stycznia zgodnie z nowym algorytmem.**

Zgodnie z art. 113 ust. 2 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) w roku 2025 przy ustalaniu wysokości dotacji, o której mowa w art. 15-21, art. 25 ust. 1-4 i 8, art. 26 ust. 1, 2 i 8, art. 28-30, art. 31 ust. 1, art. 40 i art. 41 ustawy zmienianej w art. 73, przewidzianą kwotę potrzeb oświatowych zwiększa się o 0,9 %.

Ze względu na stosowanie narzędzia w plikach Excel do naliczania dotacji należy ujednolicić sposób zaokrąglania części kwot składających się kwotę dotacji.

Zmiana typu i rodzaju oraz struktury organizacyjnej jednostki dotowanej

Nazwa jednostki oświatowej Punkt Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi „Okno na Świat” sugeruje organizację oddziałów integracyjnych. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w *sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1309) oddziały integracyjne organizuje się tylko w przedszkolach oraz szkołach. Inne formy wychowania przedszkolnego nie realizują tej formy organizacyjnej, dlatego w przypadku uczniów z niepełnosprawnością wag na uczniów w oddziałach integracyjnych nie stosuje się.

W analizowanej dokumentacji brak informacji potwierdzającej zasady organizacyjne jednostki, o których mowa w art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439).

Wiedza w zakresie organizacji jednostki dotowanej, jej typu i rodzaju jest niezbędna do właściwego określenia wysokości przysługującej dotacji.

Niepubliczna Szkoła Podstawowa Klasa dla Asa, zgodnie z informacjami wskazanymi w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych, organizuje kształcenie dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w oddziałach ogólnodostępnych i integracyjnych.

Zgodnie z art. 26 ust. 8 ustawy z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439) niepubliczne szkoły, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, w których zorganizowano internat, otrzymują, niezależnie od dotacji na ucznia, na każdego wychowanka tego internatu dotację z budżetu jednostki samorządu terytorialnego będącej dla tych szkół organem rejestrującym, w wysokości równej przewidzianej kwocie potrzeb oświatowych, na takiego wychowanka internatu, dla jednostki samorządu terytorialnego.

Ze względu na zmiany od 2025 r. w strukturze organizacyjnej Niepublicznej Szkoły Podstawowej Klasa dla Asa należy dostosować sposób naliczania dotacji do obowiązujących przepisów prawa.

W rozporządzeniu z dnia 18 grudnia 2024 r. *w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025* (Dz. U. poz. 1930) Minister Edukacji uwzględnił dodatkowe wagi na uczniów w oddziałach integracyjnych oraz internatach:

1. $P8 = 9,500$ dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi organizowanymi w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych (na podstawie orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych) oraz **dla uczniów lub słuchaczy z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego), w oddziałach integracyjnych w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych** - Ng,i.
2. $P14 = 0,800$ **dla uczniów lub słuchaczy niepełnosprawnych w oddziałach integracyjnych w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych** (na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) - N14,1.
3. $P77 = 1,500$ **dla wychowanków internatów i burs**; waga P77 nie obejmuje wychowanków przeliczanych wagą P79 - N77,i.
4. $P78 = 0,500$ **dodatkowo dla wychowanków internatów i burs, posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego** - N78,i.

Analogiczne działania należy podejmować przy każdej zmianie typu i rodzaju dotowanej jednostki oświatowej oraz zmian w jej strukturze organizacyjnej.

System informacji oświatowej – narzędzie do rzetelnego planowania i wydatkowania środków publicznych

Rzetelność i poprawność przekazywanych danych do SIO, również w zakresie danych przekazywanych przez jednostki dotowane, wpływa na stan finansowy samorządu.

System informacji oświatowej służy między innymi do prowadzenia polityki oświatowej państwa na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym wspomagania zarządzania oświatą. Tak więc, dane zawarte w systemie informacji oświatowej mogą posłużyć jednostką samorządu terytorialnego do określania priorytetów i kierunków prowadzonej polityki oświatowej, a ich bieżąca analiza pomoże w przygotowaniu się do nowych wyzwań edukacyjnych. System informacji oświatowej służy także do efektywnego funkcjonowania systemu finansowania zadań oświatowych oraz analizy efektywności wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na finansowanie zadań oświatowych. Umożliwia zbieranie danych o szkołach, uczniach, nauczycielach i innych elementach systemu edukacji. Rzetelnie i w zgodności ze stanem faktycznym przekazywane dane do systemu mogą być wykorzystywane w procesie planowania i zarządzania, a także właściwego dotowania i optymalizacji kosztów. Świadoma analiza danych ułatwia podejmowanie decyzji na poziomie lokalnym poprzez dostarczanie informacji niezbędnych do planowania zasobów i organizacji szkół i placówek oświatowych. Samorząd, tworząc analizy oraz raporty dotyczące różnych aspektów oświaty, określania trendów edukacyjnych i potrzeb oświatowych, funkcjonujących struktur organizacyjnych, zakresu i rodzaju organizowanych zajęć, liczbie uczniów, czy związanych z zatrudnieniem nauczycieli może w taki sposób planować swoje działania, aby w zakresie edukacji publicznej odpowiadać na potrzeby i kreować w oparciu o te potrzeby samorządową politykę oświatową poprzez lepsze zarządzanie i finansowanie oraz wykorzystanie dostępnych środków publicznych.

Należy pamiętać, że właściwe zarządzanie oświatą, w tym w zakresie dotowania jednostek nie prowadzonych przez Jst, opiera się nie tylko na zarządzaniu środkami publicznymi po stronie wydatków, ale przede wszystkim uwzględnianiu możliwości dochodowych w zakresie funkcjonowania struktury oświatowej.

Zapisy ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jasno wskazują, że do podziału kwoty potrzeb oświatowych przyjmuje się dane zgromadzone w bazie danych systemu informacji oświatowej. W poprzednich latach, w przypadku wzrostu zadań oświatowych, co jest widoczne w zakresie analizowanych jednostek dotowanych przez miasto Wodzisław Śląski, samorząd miał możliwość wnioskowania o rekompensatę wydatków na ten cel, w ramach rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Przepisy nowego systemu finansowania oświaty wskazują na inną formę dostosowania poziomu dochodów oświatowych do poziomu wydatków na potrzeby oświatowe, poprzez ponowne przeliczenie po zakończeniu roku kwoty potrzeb oświatowych i uwzględnienie różnicy w wysokości przekazanej kwoty dla samorządu na ten cel.

Działania w zakresie przekazywania danych do systemu informacji oświatowej oraz kontroli nad realizacją tego obowiązku przez jednostki dotowane, wpływają na wysokość dochodów jednostki oraz jej wydatków. Wszelkie zaniedbania w obszarze zarządzania oświatą w tym zakresie lub brak stosowania wewnętrznych procedur kontrolnych, bezpośrednio przekładają się na poziom finansowania oświaty.

Organizacja oświaty publicznej – wpływ na wysokość dotacji

Na uczniów pełnosprawnych objętych wychowaniem przedszkolnym naliczana jest dotacja w wysokości podstawowej kwoty dotacji określającej poziom wydatków na ucznia objętego wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach prowadzonych przez samorząd. Tak więc organizacja oświaty publicznej na poziomie wychowania przedszkolnego wprost wpływa na wysokość przekazywanych dotacji. Niezmiernie ważna jest optymalizacja wydatków z zachowaniem wysokiej jakości świadczonych usług edukacyjnych.

Nowe zasady finansowania oświaty wskazują obowiązujące trendy organizacyjne w polskim systemie oświaty. Ogólną zasadą jest naliczanie dochodów w postaci wcześniej obowiązującej subwencji oświatowej, obecnie kwoty potrzeb oświatowych, na ucznia, a wydatkowanie przelicza się na oddział bądź grupę nieoddziałową (formy realizacji zajęć poza oddziałem klasowym realizowanych indywidualnie lub w grupie). Zarówno środki na kształcenie specjalne czy edukację włączającą, kształcenie w poszczególnych zawodach, realizację działań opiekuńczych i wychowawczych bezpośrednio przekładają się na konkretny poziom finansowania samorządu. W planowanej strukturze oświaty publicznej w perspektywie wieloletniej powinno się uwzględniać kierunki polityki oświatowej państwa, opisane w algorytmie podziału kwoty potrzeb oświatowych.

W strukturze publicznej oświaty samorząd powinien przede wszystkim brać pod uwagę potrzeby edukacyjne społeczności lokalnej. Warto zauważyć, że dotowane punkty przedszkolne oraz szkoły ukierunkowane są na kształcenie specjalne, edukację włączającą oraz wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Wiedza i świadomość potrzeb społeczeństwa oraz analiza przyczyn wyboru usług edukacyjnych świadczonych poza samorządową oświatą pozwoli efektywnie zarządzać prowadzoną przez miasto Wodzisław Śląski siecią publicznych przedszkoli i szkół.

Koszty wychowania przedszkolnego dzieci zamieszkujących poza terenem miasta Wodzisław Śląski

Ważnym elementem racjonalnego gospodarowania środkami publicznym w zakresie wychowania przedszkolnego jest rzetelna ocena poziomu realizowanych zadań, do których obowiązana jest inna gmina. Przepisy art. 50 ust. 2 oraz art. 51 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439) regulują zasady finansowania wychowania przedszkolnego w przypadku objęcia tymi działaniami ucznia spoza terenu danej gminy. Mając na uwadze mobilność ludności, miesięczna informacja o liczbie dzieci zamieszkujących na terenie innej gminy, a uczęszczających do jednostek wychowania przedszkolnego prowadzonych lub dotowanych przez miasto Wodzisław Śląski, oparta na zgodności ze stanem faktycznym pozwoli na zwrot kosztów realizacji takiej usługi edukacyjnej w przypadku, gdy miasto nie jest zobowiązane do świadczenia tej usługi.

Wnioski końcowe:

1. Należy wprowadzić skuteczny mechanizm kontroli, w tym w zakresie zgodności danych przekazywanych w informacji miesięcznej o faktycznej liczbie uczniów za miesiąc wg stanu na pierwszy dzień miesiąca oraz z rozliczeniem wykorzystania dotacji z systemem informacji oświatowej, który zapewni właściwe wydatkowanie środków publicznych.
2. Prawidłowe gromadzenie i raportowanie danych oświatowych w systemie informacji oświatowej wpływa na efektywne zarządzanie jednostkami oświatowymi, podejmowanie decyzji i jakość edukacji, pomaga w monitorowaniu i ocenianiu efektywności systemu edukacji oraz w identyfikowaniu potrzeb.
3. Wszelkie braki lub wątpliwości dotyczące podstaw naliczania dotacji należy wyjaśniać i korygować, z zastosowaniem formalnej procedury dowodowej w sprawie.
4. Aktualna wiedza prawna w zakresie oświaty pozwoli na właściwą realizację zadań organu dotującego.
5. Ustalenie podstawy naliczania dotacji, w tym liczby uczniów oraz spełniania określonych warunków zminimalizuje ryzyko błędu.
6. Wszystkie obliczenia należy dokumentować w formie odpowiednich formularzy, które potwierdzają liczbę uczniów oraz podstawy naliczenia dotacji.
7. Zmiany organizacyjne w dotowanych jednostkach oświatowych, takie jak utworzenia oddziałów integracyjnych, czy internatu, wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na prawidłowość przekazywanych informacji i naliczania dotacji.
8. Wprowadzenie adnotacji na rozliczeniu z wykorzystania dotacji o akceptacji lub jej braku treści rozliczenia w oparciu o przeprowadzoną kontrolę zgodności z dokumentacją w sprawie wpłynęłoby na zmniejszenie ryzyka ewentualnych błędów w procesie naliczania dotacji.
9. Ze względu na stosowanie narzędzia w plikach Excel do naliczania dotacji należy ujednolicić sposób zaokrąglania części kwot składających się kwotę dotacji.
10. W 2025 r. ze względu na zmianę zasad finansowania oświaty, zgodnie z nową Ustawą z dnia 1 października 2024 r. o *dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (Dz. U. poz. 1572 z późn. zm.) oraz zmianą ustawy z dnia 27 października 2017 r. o *finansowaniu zadań oświatowych* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 439) i rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025 (Dz. U. poz. 1930) należy dostosować akt prawa miejscowego do obowiązujących przepisów prawa i naliczyć wyrównanie dotacji od stycznia zgodnie z nowym algorytmem.